

MALE NOVICE.

Izhajajo vsak torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne. — Posamezne številke 20 v. — Po pošti se list ne pošilja

Zanimivosti iz Prekmurja.

Civilni komisar za Prekmurje dr. Srečko Lajnšič je v torek zvečer sprejel urednike slovenskih listov in jim je poročal o položaju v Prekmurju. Dr. Lajnšič je z avtomobilom prepotoval v 4 dneh vse važnejše kraje v Prekmurju (1760 km dolgo pot). Od nas zasedeno Prekmurje šteje okoli 100.000 ljudi, ne samo 30.000 kakor je poročala „Marburger Zeitung“. Ljudstvo vriska veselja, da je oteto tujega jarma. Prekmurje je blagoslovljena dežela. Spodnji del je ena sama velika žitnica z ogromnimi zalogami žita, gornji del je pa podoben našim Slov. goricam, samo da so kraji še bolj vabljivi kot v Slov. goricah. Sadja (jabolk) je letos v Prekmurju toliko, da ga že dolgo ni bilo. Nad 1000 vag nov ga bo gotovo za izvažati. Prekmurje je dežela perutnine. Na tisoče gosi, rac in druge perutnine se pase po livadah.

Denarja imajo v Prekmurju pet vrst: naš jugoslovanski, nežigosan ogrski, Bela Kunov, si-ve ogrske in ponarejene dvekrone bankovce. Kmet in trgovec sta se že davno branila Bela Kunovega denarja, ki je brez vrednosti. Kako bo vlada uredila denarno vrednost raznih vrst denarja, še ne vemo. Draginja je bila dosedaj v Prekmurju zelo velika. Meso so prodajali kg po 28—32 K, vino liter po 24—28 K, obed je stal v gostilni 50 K. Sedaj stane meso 12 do 14 K, vino 14—16, obed 10 K.

Čudne so razmere glede narodnosti. Ena vas je slovenska, druga nemška, tretja ogrska, četrta zopet slovenska. Prava mešanica. Velika večina prebivalstva je katoliška. Sicer pa vlada med katoličani in protestanti strpnost. Šolske razmere so žalostne. Slov. šol sploh ni. Tu bo treba mnogo dela. Pošte so dobre. Ceste so gosto razpredene in sijajno lepe. Dr. Lajnšič se trudi, da bi se še letos zvezala Murska Sobota in Radgona z železnico. Dela bo mnogo, predno se bo Prekmurje uredilo. Slovensko prekmursko ljudstvo je pošteno, verno in postrežljivo. Moški in ženske so lepi ljudje, močni, visoki, stasiti. Dr. Lajnšič si je sestavil sosvet, ki bo že v ponedeljek zboroval v Murski Soboti kot pokrajinski zbor. V sosvetu so po 2—3 najboljši slovenski možje iz vsake župnije in slov. župniki. Naloga tega zbora je, da pomaga civil-komisarju izdelati načrte za upravo in preuredbo Prekmurja. Imenovali se bodo tudi župani za občine (1500).

Pošteni in podjetni slovenski trgovci bi našli sedaj v Prekmurju obilo zaslužka. Upamo, da bo ljudstvo in vlada podpirala dr. Lajnšiča pri njegovem trudapolnem delu za naše Prekmurje.

Pismo goriškega begunca.

Dobili smo obširno pismo, v katerem nam poročevalec piše o samovladju gospoda Schwaigerja na magistratu. Citiramo samo en odstavek tega pisma: „Mesto se bori za uradne prostore, stanovanj primanjkuje, kakor menda nikjer, novi odvetniki in drugi ne morejo dobiti pisarn. A kaj je dosegel ravnatelj Schwaiger? Pri vladnem komisarju dr. Pfeiferju je tako dolgo pritiskal, da se je zglašilni urad v pritličju magistrata preselil nekam drugam, a isti prostor je dobila soproga — g. ravnatelja Schwaigerja. Formelno je vložila prošnjo za ta prostor sicer „tvrška“ Uhler & Comp., pa v Mariboru je splošno znano, da je glavna lastnica delikatesne trgovine in točilnice finih alkoholnih pijač v prejšnjem zglašilnem uradu gospa Schwaiger. Nisem sicer eden tistih ljudi, ki zavidajo komu, če dela dober „kšeft“, a kar je prav je prav. V Mariboru ni prav nikake potrebe za take trgovine in točilnice kot se je ustanovila v magistratnih prostorih. Tisočkrat bolj potrebno bi bilo, če že g. vladni komisar ni maral več imeti zglašilnega urada na starem priročnem mestu, da bi se napravila tam kaka druga pisarna ali stanovanje. Že poldrugi mesec se kot ubogi primorski begunec klatim po Mariboru, a ne morem dobiti prostora za skromno trgovino. Če pridem na stanovanjski urad, si moram zamašiti ušesa, ker se upije nad ubogimi begunci tam, kakor nad kakim Culukrafro n. Moja uboga družina je raztepena na vse štiri vetrove, a zaman upam na milost g. Schwaigerja. Pač pa morajo dobiti „njegovi“ najlepše prostore. Vprašam: Zakaj pa se oddaja takih lokalov ne razpiše? Gospodje, s takim „delovanjem“ ne boste prišli daleč...“ Priobčujemo brez komentarja.

Položaj trgovskih pomočnikov v Mariboru.

Velik del trgovskih pomočnikov je bil zadnji čas odpuščen iz vojaške službe. Ti odpuščenci so se takoj obrnili na državno posredovalnico za

šlo, katera jim je izpovedala, da se nahaja v celém Mariboru nad sto brezposelnih trgovskih nastavljenecv, seve, sami odpuščeni vojaki. Pa naši mariborski trgovci vendar le rabijo kako pomoč v trgovinah? Ah, seve, saj frfota in poltava in mrgoli po naših trgovinskih prostorih ženskih nešteto bojnih metuljev, ki so pa dokaj dvomljive kakovosti, kar se tiče usposobljenja, npravnosti in domovinske pravice. Ti ženski kebri so se zajedli v vse naše trgovine in naši nežnokrila bitja ljubeči trgovci jim dajejo prednost pred trgovsko pomočjo moškega prikroja, ki se je likala 3—4 leta v trgovini in povrh še glodala hlače po klopeh trgovskih šol. Kaj, ti za trgovske posle nalašč učeni ter šolani moški usposobljenci bi naj bili brez posla in kruha? Te trgovske moči bi naj pohajkovale v brezdeltu po mestnih ulicah, ko so vendar toliko let trpele in krvavele po raznih bojnih poljanih, bile med prvimi, ki so pohiteli na branik naše mladoletne Jugoslavije?

Pred temi trpini in bojevniki za naš novi dom bi naj prednjačilo dvomljivo ženstvo ki nima niti pojma o organizirani trgovini. V te nujne odpomoči potrebne razmere bode morala poseči višja oblast, da malo preredi to žensko trgovsko bojno vrsto „frajlic“ in jo nadomesti z preizkušeni, moškimi močmi, ki so se že izkazali doma in na vojni. Te razmere se morajo končati, da se ne bo naravnost javno gojilo še fantovsko krepke brezposelnosti, lenobe in pohajhovanja.

Oni trgovski uslužbenci, ki posedajo mesta, so pa tako pod ničlo slabo plačani, da so prisiljeni si iskati zadostnega zaslužka pri tihotapstvu, verižni trgovini itd. Prisilna šola tihotapev in verižnikov pa gotovo ni v korist ne Mariboru ne državi. Mariborski trgovci naj primerno zvišajo svojim uslužbencem plačo, kakor je bilo predlagano pri seji trgovskega gremija 19. julija. Naši trgovski pomočniki, ki so za Jugoslavijo gotovo več storili nego moralno dvomljivo ženstvo in trgovci, gotovo zaslužijo, da se ozre višja oblast v zboljšanje njih razmer in usode vsaj z jednim milosti in odpomoči polnim očesom.

Razne novice.

Himen. V soboto, dne 23. t. m. se bo poročil zobotehnik g. Anton Pliberšek v Mariboru z gospico Elico Čerle iz Ptuja. Bilo srečno!

Včeraj se je vrnil iz Pariza v Maribor dr. M. Slavič, ki je bil najdalje zaposlen pri mirovni konferenci, da pouči merodajne kroge o naših mejnih zahtevah napram Nemški Avstriji in Madžarski. Dr. Slavič in dr. Kovačič bosta ostala med Prekmurci nezabna, da nesmrtna za vse čase, ker sta si ravno onadva največ prizadjala kot temeljita poznavalca teh krajev, da se je bogato in narodno zavedno Prekmurje pripoznalo ter priklopilo Jugoslaviji. Nad vse požrtvovalnima sotrudnikoma izrekamo jugoslovansko bratsko zahvalo za trud, ki nam je obrodil hvaležen sad za celokupno kraljevino.

Naši ranjenci, ki so bili ranjeni na Koroškem in se sedaj zdravijo ter lečijo rane v mariborski bolnici prosijo vse jugoslovanske zavedne Mariborčane obojega spola, naj jim podarijo nekaj palic, da se bodo zamogli ob nje upirati pri sprehodih in nekaj copat. Upamo, da bo našel ta malenkosten oklic odmev v usmiljenih srcih naših Mariborčanov in Mariborčank. Gre se za odpomoč naših, ne več nemških ali madžarskih ranjencev.

Prva seja novega ministrstva se je vršila 18. avgusta popoldne. Ob tej priliki so izrazili novi ministri svoja mnenja o prevzetju novih svojih resortov.

Naše ministrstvo v Beogradu je sklenilo, da se takoj odpusti iz vojaške službe moštvo v starosti 35, 36 in 37 let in se tako zniža število divizij za dve.

Ministrstvo v Beogradu se bo predvsem pečalo z valutnim vprašanjem. Takoj se bodo zaslislala strokovna mnenja finančnikov in bankovnikov o regulaciji valute.

Ministrstvo notranjih zadev je dovolilo splošen uvoz vseh nemških strokovnih in strogo znanstvenih listov v kraljestvo SHS.

Pri glavni seji dunajske narodne skupščine se je posvetovalo o izročitvi ogrskih kumonistov, ki so pribežali v Nemško Avstrijo in so tamkaj internirani.

Grški kralj se misli vrniti nazaj na Grško, kakor hitro odstopi Venizelos.

V 127 mestih Ukrajine so bili židovski pogromi, v katerih je izgubilo 30.000 do 35.000 židov življenje.

Boljševizem na Ruskem v razsulu. Madžarskemu boljševizmu bo prav kmalu sledil ruski boljševizem. Ni nobenega dvoma, da so šteti dnevi ruskega boljševizma. Po poročilih iz Kodanja so začele protiboljševiške čete generala Denikina prodirati proti Moskvi. Padee Moskve se pričakuje v najkrajšem času in s tem bo tudi odklenkalo za vedno ruskemu boljševizmu.

Dve največji ladji na svetu. Amerika namerava zgraditi dva parnika, ki bosta največja na svetu. Dolga bosta 1000 čevljev, torej 50 čevljev več, kakor znaša dolgost dosedaj največjega parnika na svetu „Leviathama“ in vozila bosta z brzino 30 vozlov na uro. (1 vozlov je 1852 m). Posadka bo štela 1000 mož. Na parniku bo prostora za 3000 oseb.

Maribor dobi plin. Mestni magistrat razglasa, da je oddaja plina od 22. t. m. od 8. ure zjutraj zopet omogočena. Cene za plin so zvišane od 80 v na 2 K za m³ in cene za električni tok za luč in električno silo od 30 v na 60 v.

Neveljavni bankovci. Iz zasedenega Prekmurja so prinesli k nam bankovce, ki so deloma ponarejeni, deloma pa neveljavni. Ponarejeni 2kronski so mnogo svetlejše barve z visoko serijsko številko in neenakomernim robom ter niso žigosani. Nežigosani 20kronski bankovci nosijo napis „2. Auflage“ in niso žigosani. 25kronski bankovci in tudi bankovci po 200 K so

tiskani samo na eni strani in so tudi nežigosani. Torej pozor!

Darilo Mariborskemu Orlu. Iz politične pravde ured. g. Žebota proti bar. Eger je sprejel Mariborski Orel od pisarne dr. Leskovarja 50 K. Tožitelja g. Žebota je zastopal dr. Juvan, koncipijent pri dr. Leskovarju. Odbor Orla se gosp. Žebotu in g. dr. Juvanu iskreno zahvaljuje.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico. V preteklem tednu, od 11. avgusta do 16. avgusta 1919, je iskalo dela 84 moških in 31 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 45 moških in 23 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 36. Od 22. januarja 1919 do 16. avgusta 1919 je iskalo dela 3048 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 3099 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 660. Dela iščejo: pisarniške moči (85), trg. pom. in prodajalke (81), peki, mlinarji, mesarji (31), natakariji in natakarike (30), železostrugarji (25), krojači in šivilje (22), kurjači (22), mehaniki (16), ekonomski (11), rudarji, strojniki, kovači, tov. delavci, služkinje, sobarice, kuharice itd. V delo pa sprejme posredovalnica: stavbne ključavničarje, mizarje, zidarje, tesarje, čevljarje, pleskarje, usnarje, oglarje, služkinje, sobarice, kuharice itd.

Mestni magistrat v Mariboru razpisuje sledeča službena mesta: 1. inženerja za mestno elektrarno, 2. II. mestnega zdravnika, 3. izprašanega strojnika in izprašanega kurjača pri mestnem vodovodu, 4. dveh stražnikov za tržno policijo in 5. masarke za mestno kopališče. Prosilci za eno teh služb naj vpošljejo svoje prošnje mestnemu magistratu, ki daje tudi vsa eventualno zaželjena pojasnila, do dne 31. t. m., ter naj jim prilože vsa tozadevna spriševala in dokazila o starosti, državljanstvu, fizični sposobnosti, npravnosti o do sedanjem službovanju in o jezikovnem znanju ter zahteve glede plače.

Zalostne razmere v mestni klavnici. V naše n listo smo že dregnili enkrat v to mestno klavnico, ki je nekako pribežališče in strupeno sršenovo gnezdo nemškutarjev iz Maribora. Seveda, živinozdravnik, zagrizeni Nemeč Kern, je še vedno vodja klavnice, dasi je magistrat nastavil živinozdravnika Slovenca Hinterlehnerja. Pa naš slavno narodnjaški magistrat še čuva pod svojim vsemogočnim okriljem nekega strojnika Wendnerja, ki je bil eden najnevarnejših protijugoslovanskih hujskačev, katerega so celo enkrat dejali pod ključ. Tega nevarnega nemškutarja ščiti Kernova pangermanska roka, dasi se poteguje za to službo že dolgo odločen Slovenec, ki je služil vojake v Avstriji in dokaj mesecev tudi v Jugoslaviji. Za časa železničarskega štrajka je prostovoljno vstopil v službo železnice kot strojevodja, da so zamogli vlaki voziti le z njegovo pomočjo. Njegova prošnja že leži nerešena na magistratu dva meseca, dasi mu je to mesto „Slovenec“ dr. Pfeifer izrecno obljubil. Prosilec tega mesta je oče osmih nedoraslih otrok in je brez vsake denarne podpore. O ti ljubi slovenski magistrat, ali res ne vidiš teh nemškutarjskih

mlakuž v mestni klavnici, ali boš še nadalje zapiral svoja slovenska ušesa klicu prepotrebne brata, ki je sposoben in se je že v odločilnih trenutkih žrtvoval za blagor Jugoslavije!

K našemu članku „O stanovanjski bedi“ še moramo dodjati nekaj novih podatkov o prerazkošno razsežnih stanovanjih, kar bode gotovo dobro služilo našemu stanovanjskemu uradu. Tako n. pr. poseda naš znani vojni dobičkar g. Kokoschinegg 7 sob z vsemi pritisklinami. Seve, gospod milijonar letovišči s svojo ženo ter hčerko v svoji v vojnem času zgrajeni vili v Lajtersbergu. V liki celemu parku sob prebiva vdova Götz. Naš ljubi „prijatelj“? dr. Orosel, gospa Wastianova in Hausmaninger vsi v Tegetthof ulici tudi ne rabijo naših šetališč, ker imajo grajščinska stanovanja, dasi brojijo njih družine le po par oseb. Skrajni čas je že, da se tem našim sicer dobrim „znancem“ število sob nekoliko prisržiže, da bodo po zimi bolj skupaj in na toplem, ker mestu itak primaajkuje premoga.

Cudno! Nekje na jezikovni meji, kjer so se vršili že odnekdaj tudi narodni boji s priseljenci in kjer Nemci sploh ne zahajajo v katoliško cerkev, še vedno bere duhovnik vsako nedeljo nemški evangelij. Slovensko verno ljudstvo začudeno povprašuje: Čemu še to?

Od sedaj zanaprej prištevamo petje med šport. No, vsaj v ta predal je vtaknil „Delavec“ petje v včerajšnjem uvodniku, ko pravi: „Gre pa v resnici za drug resnejši šport, za našo slovensko „pesen“. Take res športne upredelbe si lahko privošči le „Delavec“, pri katerem sodelujejo športni sodniki in advokati, ki se pred javnostjo smešijo sami sebe s tako nerodnimi zagovori in to še v uvodnikih.

„Delavec“ dokaži, da ima dr. Šusteršič res stike s klerikalnimi politikami v Sloveniji in na Hrvaškem!

„Male Novice“ se izdajajo le za Maribor in okolico. Kaj nas briga ljubljanski Pollak. Mogoče je „Delavčeva“ roka tako dolga, da lahko zamahne z njo tudi po ljubljanskih verižnikih in vojnih dobičkarjih. Mi samo dvo nimo, da bi bili gospodje pri „Delavcu“ sploh zmžni tacega u darca.

„Glasbena Metica“ Maribor vabi vse gospode pevce, da se sigurno udeleže važne pevske vaje, katera se vrši v petek, dne 22. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer v mali dvorani „Narodnega doma“.

„Mariborski Delavec“ nam pač v vsakem svojem zagovoru predbaciva, Šusteršiča in Lampeta, katerih duh še baje vedno krilati in vihra liki burja med nami. Šusteršiča ter Lampeta smo izbacnili ter ju zagreblili. Naj počivata v miru: eden v tujini, drugi pod grudo. Gospodje od JDS pa imajo čudne pojme o denunciaciji uradništva. Krtačenje ter umivanje peg in črnih prog z našega nemštvu očitno naklonjenega magistratnega uradništva pa je narodno delo, ne pa ovaduštvo. Ako so ti vodilni svetniki mes a Maribor res bili na mestu v kritičnih časih, zakaj pa sedaj popuščajo? Eno zavest imamo: Naša žehta je že

v Mariboru veliko očistila in oprala na magistratu, na športni sodnji in drugod. Ko bodo pa pometene vse nemaškutarske smeti z magistrata, ko bodo gospodje pri sodnji mesto športa in prehode liberalne politike gojili rešitev aktov, bomo pa nehali z bičem in ubrali pot pohvale.

„Napad na civilne uradnike“? „Mariborski Delavec“ ne more preboleti, da „Male Novice“ beležijo nedostatke na magistratu. Neljubo je gotovim krogem, da smo že zečkrat opozarjali na dejstvo, da sedijo na važnih mestih na magistratu prononsirani nemaškutarji a la: Osmetz in Sterle in drugi. Mnogo zmožnejših slovenskih mož zaman prosjači za službe, a ljudje kakor Osmetz in Sterle uživajo posebno milost na mariborskem magistratu. In Bog varuj, da bi se drznili mi kritikovati postopanje stanovanjskega urada! Vsak dan dobivamo ostre pritožbe, kako se boža nemaško gospodo, ki se še vedno šopiri v najlepših stanovanjih, a slovenske družine, posebno uradniške in železničarske še morajo vedno stanovati v železniških vozovih. A resno svarimo vsakega Slovenca, da se ne pritožuje čez te razmere, kajti s tem „ruši temelj države“.

V najkrajšem času se bode v Mariboru ustanovila inženjerska pisarna pod vodstvom stavbnega inženjerja Vaclava Fidrhele. Tvrdba bode strokovno izdelovala projekte za železniške, vodne, železne, železobetonske, mostne in cestne gradbe, kakor tudi za industrijska in gospodarska poslopja in hiše ter zastopala stranke v tehniških zadevah. Obenem se bode ustanovilo tudi stavbeno podjetje za vse inženjerske gradbe.

Poslovanje mariborskega stanovanjskega oddelka prekinjeno. Mariborski mestni magistrat razglašča. Z današnjim dnem se prekine poslovanje za stranke v stanovanjskem oddelku mestnega magistrata v Mariboru za sedaj do 31. avg. 1919, vsled splošnega pomankonja razpoložljivih stanovanj. V tem času se bo v smislu razglasa z dne 4. marca 1919 vršila natančna pregledba hiš v svrhu pridobitve novih in nujno potrebnih stanovanj; in kontrola onih, ki vzlic opevanim razglasom niso prijavili in zopet javili svoja prijavam podvržena stanovanja. Poslednji zapadejo strogi kazni v smislu predzadnjega odstavka razglasa z dne 30. januarja 1919 in poleg tega se jim odvzamejo njihova stanovanja. — Mestni magistrat Maribor, dne 18. avgusta 1919. Vladni komisar: dr. Pfeiffer, s. r.

Pisemska cenzura v Mariboru javlja: Ker se premnogi ljudje pri dopisovanju z inozemstvom ne držijo tozadevnih pravil, se javnost ponovno opozarja na sledeče: Vsa privatna pisma iz inozemstva in v inozemstvo morajo biti odprta in na njih naj bode naveden naslov odpošiljatelja. V interesu vsakega posameznika je, da se strogo drži teh pravil, v nasprotnem slučaju ne škoduje le sam sebi, in zaprto pismo ne dospe na svoj cilj; s tem se tudi ovira poslovanje cenzure in trpi poštni promet, kar vse je na kvar

splošnosti in posameznika. Poštni promet v Nemčijo, Madžarsko, Bolgarijo, Turčijo, Ukrajino, Rusijo, Italijo še ni odprt in se do nadaljnjega obvestila naj ne oddajajo pisemske pošiljke v te države.

Skoro največ zločinov se zgodi radi pijanosti. To je dokazano iz 1100 slučajev tepeža, od katerih se je zgodilo 700 pod vplivem alkohola.

POZOR!

Obrtniki, trgovci itd. inserirajte v naših listih, ki so neoporečno najbolj razširjeni slovenski časopisi v Sloveniji!

SUKANEC

(cvirn)

1 klopčič, (špula) 366 m
 črn št. 24, 30, 36
 bel št. 10, 16, 24, 30, 36
 1 klopčič . . . K 6—
 1 ducat . . . K 69—

Kom skladišče

ALOJZIJ GNIUŠEK,

Maribor, Glavni trg št. 6.

Obleke

od preproste do vsakovrstne najfinejše, domače, dobro in vestno delo, vsake velikosti, izborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja

ALOJZIJ ARBEITER,

Maribor, Dravska ulica št. 15,
 (pri starem mostu). 719

Vinogradno posestvo, 20 minut od Maribora, najboljši donos, vrt s travo in sadonosnik, viničarija, hlev, klet in preša, okrog 4 orale se prodaja. Vpraša se Maribor, Cvetlična ulica 31. 165

Proda se hrastove stebre, stopnje (stafile) letve ali late, zvezane in navadna strešna opeka, tudi opeka za zidavo Nekrep Jožef v Mozartovi ulici št. 59, Maribor. 1477

Vojaške oskrbovališče ima večjo količino svinke krme (krompirja) na prodaj. Reflektanti naj blagovolijo se danes oglasiti pri zgorjenem oskrbovališču. 161

Pohištvo

najboljše kakovosti izdeluje in prodaja po nizkih cenah
 Obrtna zadruga mizarskih mojstrov v MARIBORU, Grajski trg št. 3.
 Kupuje tudi vsakovrstni mizarski les. 63

OTVORITEV HOTELA!

Otvoril sem

HOTEL BEOGRAD

(dosedaj Sandwirt)

V SLOVENJGRADCU

kjer se nahaja gostilna, kavarna, mesarija, prenočišča, kegljišče, krasen vrt, in se dobe vozuiki na vse strani. Točil bom vedno najboljša vina in pivo ter kavo. Vsak čas se bodo dobila mrzla in topla jedila. Imel bom v zalogi vina vseh vrst v sodih in steklenicah ter sadjevec na drobno in debelo, za razpošiljanje od 56 litrov naprej.

Za obilen obisk in naročila se priporoča

Andrej Oset, HOTEL BEOGRAD, Slovenjgradec.